วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

The Guidelines for Promoting Students' Ability to Evaluate Learning Outcomes of Teachers in School Under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2

รัตกันท์ หันธนู[1*],สถิรพร สถิรพร เชาวน์ชัย[2] ,ชนัดดา ภูหงษ์ทอง[3]
Rattakan hanthanoo[1*] ,Sathiraporn Chaowachai[2] ,Chanadda Poohongthong[3]
มหาวิทยาลัยนเรศวร[1*,2,3]
Naresuan University
Author for Correspondence: Email: rattakanh66@nu.ac.th*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความสามารถในการประเมินผลการการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 และ 2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 306 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามจำนวนครูในแต่ละอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามระดับความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า

1. ผลการศึกษาการศึกษาระดับความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 การกำหนดสิ่งที่มุ่งจะวัด อยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.48) รองลงมา คือ การพิจารณาผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41) และการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.41) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2ควรจัดให้มีอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูเพื่อส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่าน PLC การสร้างเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และการฝึกปฏิบัติใน

สถานการณ์จริง พร้อมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดที่ต้องพัฒนาของผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีช่วยติดตามความก้าวหน้า และจัดทำแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การส่งเสริม; ความสามารถ; การประเมินผลการเรียนรู้
Received:07/02/2568, Revised:22/04/2568, Accepted: 22/04/2568

Abstract

This research aimed to 1) study the level of ability in evaluating learning management results of teachers under Phetchabun primary educational service area office 2 and 2) study the guidelines for promoting the ability in evaluating student learning results of teachers in schools under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2. The research method was divided into 2 steps: Step 1: Studying the ability to evaluate students' learning outcomes of teachers in schools under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2. The informants were 306 teachers under Phetchabun primary educational service area office 2, Academic Year 2024, who were selected by the sample size was determined according to the table of Krejci and Morgan using the stratified random sampling method. The stratified random sampling method was used according to the number of teachers in each district. The data collection tool was the questionnaire on the ability to evaluate students' learning outcomes of teachers in schools under Phetchabun primary educational service area office 2, and the data were analyzed using the mean and standard deviation. Step 2: Guidelines for promoting the ability to evaluate students' learning outcomes of teachers in schools under Phetchabun primary educational service area office 2, the informants were 5 experts who were selected by purposive sampling. The data collection tool was the interview form on the guidelines for promoting the ability to evaluate students' learning outcomes of teachers in schools. Under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2, data were analyzed by content analysis. The results of the study found that

1. The ability level of teachers in schools under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2, were at a high level in determining what was intended to be measured ($\bar{x}$ = 4.48), followed by the consideration of the evaluation results at a high level ($\bar{x}$ = 4.41), and the use of tools for collecting data at a high level ($\bar{x}$ = 4.41), respectively.

2. The result of the study of the guidelines for promoting the ability to evaluate the learning outcomes of teachers in schools found that Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2 should organize a workshop for teachers to promote teachers to gain knowledge and have an understanding about learning evaluation ,and school administrators support the exchange of experiences through PLC, the creation of clear evaluation criteria and practice in real situations

along with supporting the use of technology that helps to analyze data, strengths and learners' development points that need to be developed in for the students, using technology to help track progress and create individual learning plans, and continuously following up on results, which will help to increase efficiency in sustainable student development.

Keywords: Promoting; Ability; The Learning Outcomes Evaluation

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมถึงมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะทักษะการคิดที่สำคัญในยุคเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลสามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ใช้เหตุผล และแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553:2) เยาวชนเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษา ขณะที่ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน หากขาดความเข้าใจในกระบวนการคิด จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ทิศนา แขมมณี, 2546: 52-53) รวมถึงคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

ซึ่งกระบวนการสอนเกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์หรือไม่ ครูต้องใช้กระบวนการวัดที่มีคุณภาพ มีความตรงและความเที่ยง เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (ราตรี นันทสุคนธ์, 2553:14) นอกจากนี้ การวัดและประเมินผลต้องสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนและสอดคล้องกับการเรียนการสอน โดยเน้นการปฏิบัติจริง บูรณาการเทคโนโลยีและใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย (ศศิธร บัวทอง, 2560: 1856-1867)

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าคุณภาพครูผู้สอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ทุกหน่วยงานศึกษาในทุกระดับได้ให้ความสำคัญ ว่าครูจะต้องดี มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถจึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ใฝ่รู้ อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดคุณลักษณะของครูที่ดีว่าต้องมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มีความรู้และสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีมาตรฐานวิชาชีพ และได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพมีความรู้และความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพและเป็นระบบ มีทักษะ และกระบวนการในการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา มีความใฝ่รู้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางศึกษา พ.ศ.2546 และมาตรฐานวิชาชีพที่ได้กำหนดคุณลักษณะของครูที่ดีว่า คุณภาพของครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน โดยครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) และพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณธรรม (จักรพรรดิ วะทา, 2546: 18 – 21)

ทั้งนี้การประเมินผลถึงแม้จะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญหากแต่ยังงเป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิษณุ ทรัพย์สมบัติ (2549:213) พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนการสอนอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะด้านการรายงานผลการประเมินการตัดสินผลการเรียนรู้ และการพัฒนากระบวนการประเมินและครูยังขาดความมั่นใจในกระบวนการประเมินการเรียนการสอน คิดว่าการประเมินเป็นเรื่องที่ยาก ใช้ความรู้สึก และการลองผิดลองถูกในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูจะใช้การประเมินในการอย่างต่อเนื่อง มีการนำการประเมินไปใช้ตรวจสอบพฤติกรรมผู้เรียนทั้งช่วงก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ทั้งนี้ครูส่วนใหญ่ มีความคิดว่าการประเมินเป็นกระบวนการปฏิบัติที่ต้องดำเนินการเป็นปกติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดรับกับการออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร การวัดและประเมินเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครู จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูเพื่อเป็นวิถีทางให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูโดยเฉพาะครูที่มีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา นำไปวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของครูให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิชาชีพครูอย่างรอบด้านต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรูของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

3. **วิธีดำเนินการวิจัย**

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,478 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จึงมีจำนวนโรงเรียมทั้งหมด 128 โรงเรียน 4 อำเภอ จำนวนครู 306 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970:607-670) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามจำนวนครูในแต่ละอำเภอ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 5 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามสภาพความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ชื่อโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน และตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามสภาพความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเติมคำและตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

4.1 ผลการศึกษาระดับความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 306 คน จำแนกตามเพศและประสบการณ์การ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และร้อยละ

จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชาย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 และเพศหญิงจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 64.40

จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านหลักสูตรและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ พบว่า ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 36.90 5-10 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 32.10 และ มากกว่า 10 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

ภาพรวมระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.42) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การกำหนดสิ่งที่มุ่งจะวัด อยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.48) รองลงมา คือ การพิจารณาผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.41) และการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41) ตามลำดับ

4.1.1 ด้านการกำหนดสิ่งที่มุ่งจะวัด ภาพรวมระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 4.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูสามารถระบุจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.62) รองลงมา คือ ครูสามารถใช้วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบทดสอบและกิจกรรมประเมินผลงานของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) และครูสามารถออกแบบวิธีการวัดผลที่ตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44) ตามลำดับ

4.1.2 ด้านการสร้างเครื่องมือในการวัด ภาพรวมระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูสามารถพัฒนาเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด (validity) และครูสามารถสร้างเครื่องมือในการวัดผล เช่นแบบทดสอบ แบบสอบถาม และการประเมินผลงาน ที่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40) รองลงมา คือ ครูสามารถออกแบบเครื่องมือในการวัดผลที่มีประสิทธิภาพ ยุติธรรม และเหมาะสมสำหรับผู้เรียนทุกคน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39) และครูสามารถออกแบบเครื่องมือที่ใช้วัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.38) ตามลำดับ

4.1.3 ด้านการใช้เครื่องเมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาพรวมระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูสามารถเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52) รองลงมา คือ ครูสามารถนำเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมาใช้ได้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่มุ่งจะวัด ($\bar{X}$ = 4.45) และครูสามารถจัดการข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมได้อย่างเป็นระบบและถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44) ตามลำดับ

4.1.4 ด้านการพิจารณาผลการประเมิน ภาพรวมระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูสามารถประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนได้อย่างชัดเจนตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษา และ ครูนำผลการประเมินมาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45) รองลงมา คือ ครูสามารถสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ และ ครูนำข้อมูลจากผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41) และครูสามารถเปรียบเทียบผลการประเมินของผู้เรียนกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}$ = 4.40) ตามลำดับ

4.1.5 ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ภาพรวมระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูสามารถชี้แนะ และการแก้ไขข้อผิดพลาด ในการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45) รองลงมา คือ ครูสามารถให้ข้อมูล

ย้อนกลับที่ชัดเจนและตรงประเด็นแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และ ครูสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42) และครูสามารถระบุจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของผู้เรียนเพื่อให้พวกเขาเข้าใจตนเองมากขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41) ตามลำดับ

4.2 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน พบว่าแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียนประกอบด้วย ด้านการกำหนดสิ่งที่มุ่งจะวัด ด้านการสร้างเครื่องมือในการวัด ด้านการใช้เครื่องเมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการใช้เครื่องเมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และด้านการการให้ข้อมูลย้อนกลับ ประเด็นหลัก ได้แก่

4.2.1 ด้านการกำหนดสิ่งที่มุ่งจะวัด

1) เขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครู เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

2) โรงเรียนจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนหรือกับครูในเครือข่าย โดยแลกเปลี่ยนแนวทาง ระดมความคิด ร่วมกันวิเคราะห์บริบท เพื่อออกแบบออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา

3) ครูมีการใช้เทคโนโลยีสนับสนุน การใช้เครื่องมือดิจิทัล เพื่อช่วยลดข้อผิดพลาดและเพิ่มประสิทธิภาพในการเขียนจุดประสงค์

4.2.2 ด้านการสร้างเครื่องมือในการวัด

1) ครูมีการประเมินคุณภาพเครื่องมือวัดจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล เพื่อให้คำแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือให้มีคุณภาพมากขึ้น

2) ครูมีการการทดลองและปรับปรุงเครื่องมือในสถานการณ์จริง ทดลองใช้เครื่องมือวัดผลกับกลุ่มผู้เรียนจริง เพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4.2.3 ด้านการใช้เครื่องเมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ครูมีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และเครื่องมือ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับเครื่องมือเก็บรวบรวม

2) ครูควรมีความรู้เรื่องการเลือกและใช้เครื่องมือที่เหมาะสม

3) ครูควรมีใช้เทคโนโลยีสนับสนุน ใช้ซอฟต์แวร์หรือแพลตฟอร์มที่ช่วยออกแบบแบบทดสอบและวิเคราะห์ผล ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มความแม่นยำในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.4 ด้านการใช้เครื่องเมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ครูควรอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ ครูควรมีความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเกณฑ์และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2) ครูควรมีทักษะในการตีความผลการประเมิน พัฒนาความสามารถในการตีความผลการประเมิน เพื่อสรุปข้อค้นพบที่สำคัญ

3) ครูควรสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนแนวทางและเทคนิคในการเปรียบเทียบผลการประเมินกับเพื่อนครู

4.2.5 ด้านการการให้ข้อมูลย้อนกลับ

1) ครูควรติดตามผลการปรับปรุงของผู้เรียนหลังจากได้รับคำแนะนำ หรือการให้กำลังใจจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมีกำลังใจและพร้อมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2) ครูควรครูควรสนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสแก้ไขและปรับปรุงงานของตนเองตามคำแนะนำ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการวิจัยนี้ได้เผยให้เห็นถึงแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียนหลายประการ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

5.1 จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับความสามารถในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การกำหนดสิ่งที่มุ่งจะวัด($\bar{X}$ = 4.48) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เป้าหมายสำคัญที่สุดของการประเมินไม่ใช่เพียงเพื่อพิสูจน์ผลลัพธ์ แต่เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการกำหนดสิ่งที่ต้องวัดและการใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ Daniel Stufflebeam, 1971) สอดคล้องกับแนวคิดของ Black & Wiliam (1998:7-74) ที่กล่าวว่าการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการวัดผล ส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการของผู้เรียน และช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดที่ต้องพัฒนาได้อย่างแม่นยำ นอกจากนี้ยังตรงกับผลการวิจัย เรื่องแนวทางการวัดและประเมินผลการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พบว่า การกำหนดสิ่งที่มุ่งจะวัดอย่างชัดเจนและการประเมินผลที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ และทำให้กระบวนการเรียนรู้มีทิศทางที่แน่นอนทั้งยังเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ศิริชัย กาญจนวาสี,2554:50)

5.2 ผลการศึกษา แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน ดังนี้

5.2.1 ด้านการกำหนดสิ่งที่มุ่งจะวัด พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48) ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการส่งเสริมการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน ด้านการกำหนดสิ่งที่มุ่งจะวัด ว่าการพัฒนาครูให้สามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะและความรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเริ่มจากการสำรวจความเข้าใจของครูผู้สอนและจัดอบรมเพื่อเสริมทักษะการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและวัดผลได้ โดยใช้กรอบการประเมินผล และส่งเสริมการทำงานร่วมกันผ่านการ PLC รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนเพื่อปรับปรุงกระบวนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Robert Mager (1962) เกี่ยวกับ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้

(Instructional Objectives) ซึ่งเน้นว่าการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ (Measurable Objectives) เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Stiggins (1994) ที่เน้น การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning: AfL) โดยมุ่งเน้นให้ครูใช้การประเมินเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักเรียน ไม่ใช่เพียงการวัดผลลัพธ์สุดท้าย อีกทั้งแนวคิดเรื่อง Professional Learning Community (PLC) ซึ่งพัฒนาโดย DuFour, DuFour, Eaker & Many (2006) ก็สอดคล้องกับแนวทางในประโยคข้างต้นที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครูเพื่อพัฒนาการสอน และการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้มีความเชื่อมโยงกับแนวคิด TPACK Model (Mishra & Koehler, 2006) ที่กล่าวถึงการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ การสร้างเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง

6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเริ่มจากการสำรวจความเข้าใจของครูผู้สอนและจัดอบรมเพื่อเสริมทักษะการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและวัดผลได้ โดยใช้กรอบการประเมินผล และส่งเสริมการทำงานร่วมกันผ่านการ PLC

6.1.3 ครูควรอบรมเทคนิคการสื่อสาร การตั้งคำถามที่สร้างสรรค์ และการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดที่ต้องพัฒนาของผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีช่วยติดตามความก้าวหน้าและจัดทำแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน

6.2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน

7.ข้อค้นพบ/องค์ความรู้จากการวิจัย

แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูเพื่อส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่าน PLC การสร้างเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน และการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง พร้อมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดที่ต้องพัฒนาของผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีช่วยติดตามความก้าวหน้าและจัดทำแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ติดตามผลอย่างต่อเนื่องจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ของครูในโรงเรียน
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), หน้า 2.

จักรพรรดิ วะทา. (2546). **บทบาทของครูในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ**. วารสารคุรุสภาวิทยาจารย์, ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2563,หน้า 45 – 56.

ทิศนา แขมมณี. (2546). **การพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนในยุคสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 52-53.

ราตรี นันทสุคนธ์. (2547). **การพัฒนารูปแบบการประเมินแบบร่วมมือสำหรับประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,มหาวิทยาลัยนเรศวร,หน้า 14.

วิษณุ ทรัพย์สมบัติ. (2549**). การพัฒนาวัฒนธรรมการประเมินการเรียนการสอนของครู: การฝึกอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้วยการสร้างเครือข่ายและการคิดสะท้อนอภิมาน.** ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,หน้า 213

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). การประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,หน้า 50.

ศศิธร บัวทอง. (2560). **การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts), ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2560, หน้า 1856-1867

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **การวัดและประเมินผลการศึกษา: การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). **แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. **ข้อมูลทั่วไป**, สืบค้นจาก http://www.phetchabun2.go.th , สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2567.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). **มาตรฐานวิชาชีพครูและการพัฒนาผู้เรียน.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา,หน้า 6-16.

Black, P., & Wiliam, D. (1998). **Assessment and classroom learning. Assessment in Education: Principles, Policy & Practice**, 5(1), 7-74.

DuFour, R., DuFour, R., Eaker, R., & Many, T. (2006). **Learning by doing: A handbook for professional learning communities at work**. Solution Tree.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities**. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

Mager, R. F. (1962). **Preparing instructional objectives. Belmont**, CA: Fearon Publishers.

Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). **Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge**. Teachers College Record, 108(6), 1017-1054.

Stiggins, R. J. (1994). **Student-centered classroom assessment**. Merrill/Prentice Hall.

Stufflebeam, D. L. (1971). **The relevance of the CIPP evaluation model for educational accountability**. Columbus, OH: Ohio State University.